

Přehled aktuální judikatury

Jakub Harašta, Matěj Myška

Geneticky modifikované rostliny a vyčerpání práv

Soud	Supreme Court of the United States
Sp. zn.	11-796
Datum	13. 5. 2013
Dostupnost	http://www.supremecourt.gov/

Dne 13. května 2013 vydal Supreme Court of the United States očekávané rozhodnutí ve věci *Bowman v. Monsanto* a další. Závěr soudu konstatoval nemožnost farmářů používat sklizené geneticky modifikované rostliny jako osivo pro další rok bez povolení držitele patentu. Soud interpretoval doktrínu vyčerpání práv způsobem, který nezpochybil možnost kupujícího libovolně zcizovat zakoupenou plodinu či osivo, nicméně zdůraznil nemožnost kupujícího vytvářet podle patentovaného produktu kopie. Osivo pocházející ze sklizně tak dle soudu představuje právě kopii a nakládat s ním je tak možné pouze se svolením držitele patentu.

Farmář *Bowman* v tomto případě nakupoval pro první sklizeň přímo od držitele patentu, společnosti *Monsanto*, potažmo od jimi autorizovaných subjektů. Druhou sklizeň nicméně považoval za příliš riskantní pro nakoupení osiva stejným způsobem a nakupoval osivo ze sojových bobů určených pro lidskou či zvířecí spotřebu. Vzhledem k promísení nebylo možné identifikovat, zda-li se jedná pouze o rostliny geneticky modifikované společností *Monsanto* či nikoli. Dalo se tak však, s přihlédnutím ke značné míře používání geneticky modifikovaných rostlin společností *Monsanto* v okolí, usuzovat.

Soud tak přihlédl zejména k důvodu existence patentu, tedy ochraně vynálezu a zajištění ekonomického profitu z něj po určitou dobu. Pokud by soud přistoupil na *Bowmanovu* argumentaci, zpochybil by ekonomický monopol držitele patentu, který by reálně mohl profitovat pouze z prodeje první dávky osiva. Vzhledem k masivní multiplikaci po sklizni (přirozenou autoreplikací růstem) by trh mohl být zaplaven osivem, u kterého by tak bylo konstatováno vyčerpání práv a držitel patentu by tak přišel o svoji ekonomickou výhodu z patentu plynoucí. Na závěr nutno podotknout, že toto rozhodnutí bylo přijato jednohlasně.

Vyčerpání práv distribucí v zahraničí

Soud	Supreme Court of the United States
Sp. zn.	11-697
Datum	19. 3. 2013
Dostupnost	http://www.supremecourt.gov/

V tomto rozhodnutí byl student matematiky z Thajska žalován společností *John Wiley & Sons*. Žalovaný si u rodiny v Thajsku objednával knihy vydané žalobcem, které byly určeny pro trh mimo USA, nechával si je posílat na území USA, kde byl schopen je, kvůli nižším

cenám v Thajsku, schopen prodávat se ziskem. Nutno podotknout, že běžnou strategií nejenom žalobce je vydávání totožných knih s klauzulí, která zakazuje dovoz vydání určených pro trh mimo USA do USA. Žalovaný se bránil poukazem na legální koupi knih a vyčerpání práv tímto prvním autorizovaným prodejem. Přestože na podobné téma existuje prejudikatura (např. *Omega S. A. v. Costco Wholesale Corp.*, 541 F. 3d 982, 986 (CA9 2008) a *Sebastian Int'l, Inc. v. Consumer Contacts (PTY) Ltd.*, 847 F. 2d 1093, 1098, n. 1 (CA3 1988)), přistoupil soud vzhledem k nejednoznačnosti přístupů k rozhodnutí o věci.

V této věci rozhodl soud až překvapivě liberálně, kdy přistoupil na argumentaci žalovaného. Konstatoval tedy vyčerpání práv již při autorizované koupi mimo území USA a zásadně tím zpochybil běžnou praxi držitelů autorských práv. Navázal tak na postupné uvolňování praxe, které začalo již rozhodnutím *Quality King Distributors, Inc. v. Lanza Research Int'l, Inc.*, 523 U. S. 135 (1998). V rámci staršího rozhodnutí se soud vyjadřoval k výrobě na území USA, jeho distribuci mimo území USA a poté importu zpět. V anotovaném rozhodnutí byla tato eroze first-sale doktríny rozšířena na publikaci vydavatelem mimo USA a importu do USA při existenci totožného titulu stejného vydavatele publikovaného na území USA.

Live streaming jako sdělování veřejnosti

Soud	Soudní dvůr Evropské unie
Sp. zn.	C-607/11
Datum	7. 3. 2013
Dostupnost	http://eur-lex.europa.eu/

Očekávaný, nicméně rozhodně ne překvapivý, byl rozsudek Čtvrtého senátu SDEU ze dne 7. 3. 2013, kterým soud rozhodl o předběžné otázce zda-li je live streaming sdělováním veřejnosti podle unijních předpisů či nikoli. Předběžná otázka byla i dle vyjádření předkladatele položena spíše z důvodu dosažení absolutní jistoty, než reálného očekávání opačného názoru.

Soud zvolil teleologickou argumentaci, kdy poukázal zejména na účel Směrnice 2001/29/ES při zavádění vysoké úrovně ochrany autorů. V důsledku je pak tedy nutné vykládat pojem „sdělování veřejnosti“ dle Směrnice extenzivně a tedy jako zahrnující i live streaming. Soud jako jeden z argumentů konstatoval odlišnost technologie přenosu přes internet za technologii odlišnou od televizního vysílání. Takový přenos tedy podléhá dalšímu udělení souhlasu autorů přenášených děl. Specifické technologické podmínky, za nichž k přenosu dochází, tak vyžadují dvojí souhlas autorů pro oba druhy přenosu. Soud zároveň vyloučil, že by konkurenční postavení poskytovatele televizního vysílání a live streamingu ovlivňovalo definici pojmu „sdělování veřejnosti“ pro tento účel. Stejně tak vyloučil samotnou povahu na zisk orientovaného live streamingu doprovázeného reklamou jako pojmový znak při definici „sdělování veřejnosti“.

Odpovědnost Google za dokončování vyhledávacích dotazů

Soud	Bundesgerichtshof
Sp. zn.	VI ZR 269/12
Datum	14. 5. 2013
Dostupnost	http://juris.bundesgerichtshof.de

Spor se týkal automatického dokončování vyhledávacích dotazů v rámci vyhledávače Google. Konkrétně se jednalo o situaci, kdy při vyplnění jména šéfa společnosti PM-International Rolfa Sorga nabídl vyhledávač dokončení „scientologie“ a „podvod“, čímž mělo dojít k zásahu do osobnostních práv. Soud poněkud překvapivě přistoupil k návrhům v rámci automatického dokončování jako k vlastnímu obsahu. Konstatoval sice, že není nutné je aktivně vyhledávat, ale v případě poukázání na jejich protiprávní povahu musí Google zajistit jejich odstranění. Limitace odpovědnosti ISP tedy nepřicházejí v úvahu a automatické dokončování podléhá notice-and-takedown politice. Soud však zároveň připustil, že vzhledem k závislosti softwaru, který vytváří automatická dokončení, na chování a vyhledávání jednotlivých uživatelů, nemůže být Google odpovědný plně, ale jeho jednání představuje pouze opomenutí. Hranice pro rozlišování, kdy se ještě jedná o obsah vlastní a kdy již nikoli, se tak opět posunula. Za vlastní obsah byla soudem považována i informace získaná na základě algoritmu vytvořeného společností, který ale zpracovává data poskytnutá třetími osobami.

Určení mezinárodní pravomoci (příslušnosti) soudů ve sporech ve věcech spotřebitelských smluv

Tereza Kyselovská

Soud	Soudní dvůr Evropské Unie (čtvrtý senát)
Sp. zn.	Věc C-190/11
Datum	6. září 2012
Dostupnost	http://eur-lex.europa.eu/

Právní věta

Článek 15 odst. 1 písm. c) nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech musí být vykládán tak, že nevyžaduje, aby smlouva mezi spotřebitelem a podnikatelem byla uzavřena na dálku

Anotace

Rozhodnutí Soudního dvora ve věci C-190/11 *Daniela Mühlleitner proti Ahmad Yusufi a Wadat Yusufi* se týkalo interpretace článku 15 odst. 1 písm. c) Nařízení Brusel I¹

¹ Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech. In: *EUR-lex* [právní informační systém]. Úřad publikace Evropské unie [citováno 1.9.2012]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/>

a bodů 86 a 87 rozhodnutí Soudního dvora ve věci *Pammer, Alpenhof*².

Dle článku 15 odst. 1 písm. c) Nařízení Brusel I: „Ve věcech týkajících se smlouvy uzavřené spotřebitelem pro účel, který se netýká jeho profesionální nebo podnikatelské činnosti, se příslušnost určuje podle tohoto oddílu, aniž jsou dotčeny článek 4 a článek 5 bod 5) ... v [...] případech, kdy byla smlouva uzavřena s osobou, která provozuje profesionální nebo podnikatelské činnosti v členském státě, na jehož území má spotřebitel bydliště, nebo pokud se jakýmkoliv způsobem taková činnost na tento členský stát nebo na několik členských států včetně tohoto členského státu zaměřuje, a smlouva spadá do rozsahu těchto činností.“

V původním řízení si paní Mühlleitner s bydlištěm v Rakousku vyhlédla na stránkách německého vyhledávače ojetý automobil, který nabízela německé maloobchodní sdružení. Na základě informací a telefonního čísla s mezinárodní předvolbou, které bylo uvedeno na stránkách, kontaktovala prodejce. Na základě nabídky následně vycestovala do Německa, kde podepsala kupní smlouvu a automobil převzala. Po návratu do Rakouska zjistila, že automobil má podstatné vady. Žalovaní odmítli automobil opravit, a proto žalobkyně podala žalobu na zrušení kupní smlouvy u soudu v Německu podle místa jejího bydliště, o které tvrdila, že ji uzavřela coby spotřebitelka s podnikem, který svou profesionální nebo podnikatelskou činnost zaměřuje na Rakousko, tedy v situaci, na kterou se vztahuje hypotéza ustanovení čl. 15 odst. 1 písm. c) nařízení Brusel I. Žalovaní zpochybnili postavení paní Mühlleitner jako „spotřebitelky“ i mezinárodní příslušnost rakouských soudů a domnívají se, že spor mají projednávat příslušné německé soudy. Tvrdili také, že svou činnost nezaměřovali na Rakousko a že žalobkyně uzavřela smlouvu v sídle jejich podniku v Německu.

Řízení se dostalo až před rakouský Oberster Gerichtshof, který potvrdil, že žalovaní zaměřovali svou profesionální nebo podnikatelskou činnost na Rakousko a že žalobkyně je v postavení „spotřebitele“. Nicméně přerušil řízení a Soudnímu dvoru **položil předběžnou otázku, zda z bodů 86 a 87 rozhodnutí ve věci Pammer a Hotel Alpenhof neplyne, že čl. 15 odst. 1 písm. c) Nařízení Brusel I se vztahuje pouze na smlouvy uzavřené na dálku.**

Rozhodnutí ve věci *Pammer a Hotel Alpenhof* bylo prvním rozhodnutím, ve kterém se Soudní dvůr zabýval interpretací pojmu „zaměřování činnosti“ ve spotřebitelských smlouvách uzavřených online prostřednictvím webových stránek.³

Soudní dvůr v rozhodnutí zopakoval, že článek 15 odst. 1 písm. c) Nařízení Brusel I představuje odchylku

² Rozsudek Soudního dvora Evropské unie (velkého senátu) ze dne 7. prosince 2010, *Pammer vs. Reederei Karl Schlüter GmbH & Co. KG (C-585/08) a Hotel Alpenhof GesmbH proti Oliver Heller*, spojené věci C-585/08 a C-144/09. In: *EUR-lex* [právní informační systém]. Úřad publikace Evropské unie [citováno 10.1.2013]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/>

³ K anotaci a podrobnější analýze tohoto rozhodnutí srov. KYSELOVSKÁ, Tereza. Online spotřebitelské smlouvy a hraniční určovateli „zaměřování činnosti“ ve světle judikatury Soudního dvora Evropské Unie. *Časopis pro právní vědu a praxi*, Brno: Masarykova univerzita. Právnická fakulta, 2011, roč. 19, č. 3, s. 221-226. ISSN 1210-9126.